

Sångpostillan - Elfte söndagen efter Trefaldighet

Bidrag från Bengt Pleijel
2009-08-06
Senast uppdaterad 2021-08-08

Elfte söndagen efter Trefaldighet

Tro och liv

Låt oss be om Guds barmhärtighet.
Tystnad.

Evige Gud, du som har all makt och älskar oss mer än vi förtjänar –
omslut oss med din barmhärtighet,
så att vi inte endast ser din vilja utan också tjänar dig.
Genom din Son Jesus Kristus, vår Herre och Gud,
som med dig, Fader, och den helige Ande lever och råder från evighet till evighet. Vill du höra Anne-Mette Pleijel
Johnsson läsa? Klicka här...

Elfte söndagen efter Trefaldighet hade förr som tema Äkta och falsk fromhet. Det temat hjälper oss till nyttig självrannsakan, då Herren får komma över allt stolt och övermodigt och över allt som är upphöjt, som Jesaja profeterar om. Vi får möta vår käre vän släkting, fariséen, som blir en viktig spegel för oss.

Temat i vår nuvarande psalmbok är Tro och liv och det temat påminner oss hur allt som gått snett för oss kan vridas rätt. Vi får koppla på tron på Jesus som leder oss in i ett friskt vardagsliv, som gör att vi kan råta på våra ryggar och bara bubbla av glädje. Vi får lägga av allt dum stolthet och hitta stoltheten i Herren (1 Kor 1:31). Vi avbryter predikan då och då genom att sjunga in textens budskap på melodi 681, böneropet från Taizé, Herre, hör vår bön.

Söndagens läsningar: Jesaja 2,12-17, Rom, 3:21-28, Lukas 18:9-14, Psaltaren 143:6-10. Predikans text: Lukas 18:9-14

Till några som litade på att de själva var rättfärdiga och som såg ner på alla andra riktade Jesus denna liknelse:

”Två män gick upp till templet för att be, den ene var farisé, den andre tullindrivare. Fariséen ställde sig och bad för sig själv: ’Jag tackar dig, Gud, för att jag inte är som andra människor, tjuvar och bedragare och horkarlar, eller som tullindrivaren där. Jag fastar två gånger i veckan, jag lämnar tionde av allt jag köper.’

Men tullindrivaren stod avsidet och vågade inte ens lyfta blicken mot himlen utan slog med händerna mot bröstet och sade: ’Gud, var nådig mot mig syndare.’

Jag säger er, det var han som gick hem rättfärdig, snarare än den andre. Ty den som upphöjer sig skall bli förödmjukad, men den som ödmjukar sig skall bli upphöjd.”

Jesus har en alldeles bestämd adress med denna text. Det står att Han riktar sig till några som litade på (FB: var säkra på) att de själva var rättfärdiga och som såg ned på andra (FB: föraktade andra). Får jag fråga: Har du någon gång i ditt långa och händelserika liv varit med om att någon gång föraktat och sett ned på någon och kanske klistrat de här etiketterna på honom: Hopplös! Omöjlig! Tråkig! Har du erfarenheter av detta? Jesus har tydligen något att säga den som har dessa erfarenheter. Han säger det till några, står det. Kanske vi finns i dessa några.

En annan fråga: Har du någon gång tänkt hjärtligt illa om dig själv? Känt dig misslyckad och dum därför att du gjort bort dig ordentligt? Jesus har tydligen något att säga också till dig. Bäst att du lyssnar.

Kan du tänka dig in i följande experiment (Du har nog aldrig gjort det, men kan göra det när du kommer hem): Du sitter i ditt rum hemma, det där rummet med stort fönster åt grannens fönster. Det är kväll. Du släcker ljuset i ditt rum och du tittar ut. Du ser mycket bra vad grannen har för sig. Du ser hur dåliga de är, hur skräpigt de har det. Har du dessutom kikare med dig, ser du att det är väldigt dammigt och slarvigt hos dem. Hur kan de ha det så? Du känner föraktet för dem …

Men om du sedan tänder ljuset i ditt eget rum, ser du ingenting utanför. Du ser inte skräpet hos grannen. Du ser bara skräpet i ditt eget rum. Du känner dig så trött på dig själv. Varför är jag så slarvig och så lat?

Vad den här söndagen vill hjälpa oss att se är hur lätt det är att lura sig själv. Man kan rätt länge leva på en inbillning. Vi behöver om ljus. Herre sänd ditt ljus /2/ hjälp oss leva i ljuset.

Jesus berättar om tre män i dagens text. Vi ska först titta på de två första. Den ene är farisé. Den andre försörjer sig som tullindrivare. På den gamla goda tiden, den som slutade 1981, hette hans yrke publikan. Den ene bröstade sig. Den andre slog sig för sitt bröst.

Båda gick till kyrkan. Än så länge var det bra med dem båda. Goda föredömen för många. Dessutom gick båda till kyrkan för att män gick upp till templet för att be. Också det var bra. Tänk att gå till kyrkan utan att säga ett enda ord till Gud under hela tiden. Båda visste att man kunde be till Gud på andra platser än i kyrkan. Fariséen visste att man t.o.m. kunde be på gatan. Vilket gott föredöme! Att be mitt i människovimlet på Stressgatan. Att stå där tillsammans med Jesus och tala med honom om nöden du ser där.

Tullindrivaren var inte så religiöst okunnig att han inte visste att man kunde be på arbetet också. Förmodligen tog det emot för honom att be där bland kassaapparaterna. Böneatmosfären kändes bättre i templet.

Det här med bönen kan gå snett ibland. Så var det för fariséen. Jesus säger att han ställde sig och bad för sig själv. Utgångspunkt för hans bön var hans stora JAG. JAG, JAG, JAG. Jag fastar och jag ber och jag ger tionde.

Har du någon gång träffat på en människa som är så där JAG-uppfylld. Du vet hur jobbig han/hon känns. Du når inte fram. Han lyssnar inte på någon annan än sig själv. Det verkar som Gud också har problem. Gud når inte fram. Det verkar som om detta stora JAG är en mur mot både Gud och människor.

Vi måste fråga oss: Varför tycker vi så illa om dessa JAG-uppfyllda människor, dessa EGO-flåsiga fariséer? Är det kanske för att de på ett otäckt sätt liknar oss själva? Och det skrämmer oss. Låter jag verkligen så självupptagen? Uppfattar människor mig så? Behöver nog alla få hjälp med oss själva. Herre, hjälp du oss /2/ klara av oss själva.

Man kan undra vad det var för fel med fariséen. Vi kan undra vad det är för fel med oss själva. Vad är det jag inte ser eller vill se hos mig själv? Det verkar ju rätt bra med fariséen. Han kom för att be och för att tacka. Jag tackar dig, Gud, för att jag inte är som andra människor, tjuvar och bedragare och horkarlar eller som tullindrivaren där …

Han tackar alltså Gud för att Gud räddat honom undan syndalivet. Vem kan inte stämma in i den tackbönen. Tänk om Gud inte gripit in i våra liv, sänt goda människor i vår väg. Då hade vi för länge sedan snurrat runt i fördärvets grop. Vi hade nog snattat om rånat och gjort snedsteg och vänsterprasslat och fifflat med skatter och pengar och fallskärmar …

Den här fariséen är ju en verkligt fin människa, tycker ni inte det? En verklig hederskarl. Då han fyller 60 år får han både blommor och beröm. Han är inte någon tjuv eller bedragare. Han avskyr svarta affärer och fifflar inte med deklarationen. Han håller äktenskapet högt och har det bra med sin fru. Han lever enkelt. Andra festar, men han fastar. Han ger 10% i kollekt. Han säger: Jag lämnar tionde av allt jag köper.

I Bibel 1917 gav han tionde av allt han tjänar. (Så ock Folkbibeln.) Jag undrar om det inte är billigare att hålla sig till den gamla översättningen. Om du tjänar 10.000 i månaden blir det 1.000 i kollekt. Menom du ska ge 10% av vad du köper blir det värre. Om du köper en klänning till din fru eller en kostym till din man för 2.000 kr ger du 200 kr i kollekt. Om du köper en glass för 20 kr blir det 2 kr i kollekt. Om du köper en bil som kostar 200.000 kronor måste du se till att du har 20.000 till söndagskollekten. Men vare sig vi väljer att ge 10% av det vi tjänar eller av det vi köper kommer kollektstatistiken att gå upp.

Fariséerna var bra människor. Vad vi kallar för fariseismen var en rörelse som uppstod på 200-talet f. Kr. Främmande härskare tar då landet i besittning. De vill utrota den judiska tron, de förbjuder offren i templet och förbjuder judarna att fira sabbat.

Hur reagerar människor på det? En del böjer sig för staten. De svänger kappan efter vinden. De håller med siste talaren, rädda om sitt eget skinn. Men så finns det andra som vågar stå emot och begär civil olydnad. De väljer hellre martyriet än sviker sin tro. Ur denna grupp uppstår den rörelse som kallas fariseism. Ordet farisé betyder den som avskilt sig. Man avskiljer sig från allt som gjorde livet smutsigt och fult för att i stället leva helt för Gud.

På den här punkten är dessa föraktade fariséer våra föredömen. Vi behöver be Gud att förbarma sig över oss som är så feiga och ömtåliga och jagsvaga och otydliga i vår bekännelse och be Herren att han ger oss samma mod som de hade, mod att våga något för vår tro. Herre hjälp du oss /2/ hjälp oss att bli modiga.

Vi ska komma tillbaka till vår käre farisé om en stund. Men låt oss först titta på tullindrivaren. Det är en dålig människa. En otrevlig typ. Han går ockupationsmaktens ärenden. Följer det politiska etablissemanget. Han är en utsugare, kapitalist, bonusmiljonär. Han blir förmögen på att lurats. Tjänar två hundra tusen i månaden.

Vi skulle inte tyckt om honom, om han kom i vår väg. Han skulle inte få vara med och leka på våran gård. Vi tycker inte om honom. Och tullindrivaren tycker inte heller om sig själv. Han vågar inte gå längst fram i kyrkan. Han tittar ned i marken. Han känner sig smutsig och äcklig. Han slår med händerna för bröstet. Lägg märke till att det var tullindrivaren och inte fariséen som slog sig för bröstet. Annars betyder ju detta att slå sig för bröstet att man tycker bra om sig själv. Vi läser i tidningarna: ”Han har ingen anledning att slå sig för bröstet” när man tycker att någon burit sig dumt åt.

Men att slå sig för bröstet är i bibeln en syndabekännelse. Du har kanske gjort så någon gång. Du kommer ihåg den gången då du slog dig dumt åt. Då slår du dig för bröstet. Va dum jag var!! Hur kunde jag?

Kan du hitta någon likhet mellan dig och tullindrivaren? Kanske det finns situationer då likheten är stor. Du skäms över dig själv. Känner dig smutsig. Vi får kanske möta tullindrivaren idag för att få hjälp att våga ta tag i de dunkla och mörka sidorna i våra liv. det yttre kan jag ha lyckats bra, fått det gott ställt. Men min inre människa mår inte bra. Är det så, så säg det till Gud. Herre hjälp mig/2/ ta itu med mig själv nu.

Har du upptäckt fariséen inom dig? Det är viktigt att vi avslöjar honom. Men det är inte alltid så lätt. Vi är ju så knepigt funtade att t.o.m. kan lura oss själva. Ingen vill kännas vid att han är så där stor och stöddig som fariséen. Därför blir man ofta en bakvänd farisé. Inte en omvänd utan just bakvänd farisé.

Fariseen inom oss klär ut sig till en tullindrivare. Jag tackar dig, Gud, för att jag inte är som dessa självgoda fariséer. Vi sätter oss längst ned i kyrkan (!) för att inte hyckla med vår fromhet. Vi skryter med, att vi inte vill framstå bättre än andra. Jag är inte ett dugg högmodig som den där fariséen. Men jag är i stället bäst på att vara ödmjuk. Man suckar och blir suckian därför att man tror att det är mera Gud behagligt. Vår svaga jag-känsla gör att vi vill synas genom att utplåna oss själva. Kan du känna igen fariséer i tullindrivarkläder, en bakvänd farisé? Herre hjälp du oss /2/ vända oss till dig, Gud.

Hur ska vi klara av oss själva med alla våra knepigheter? Lösningen är kanske att vi får möta den tredje mannen. Det är han som säger så här: Jag säger er, det var han (tullindrivaren) som gick hem rättfärdig, snarare än den andre. Ty den som upphöjer sig skall bli förödmjukad, men den som ödmjukar sig skall bli upphöjd.

Fariséen upphöjde sig själv. JAG JAG JAG. Han bröstade sig själv. Med all sin duktighet nådde han inte fram till Gud. Han var för tung t.o.m. för den allsmäktige Guden. Gud orkade inte lyfta in honom i sin kärlek.

Tullindrivaren ödmjukade sig själv och kom med hela sin längtan, hela sin nöd och sin förtvivlan inför Gud. Gud nådde fram till honom. Gud längtar efter en öppning hos oss, där han kan ge oss det han längtar efter att få ge. Gud har uppenbarat en rättfärdighet som inte beror av vad vi har varit duktiga med utan en rättfärdighet från Gud på grund av tron.

Att möta den tredje mannen i texten är att få möta honom som säger Jag säger er...

Han kan lösa oss från vårt stora JAG.
Han kan lösa oss från vårt ynkliga JAG.
Han kan lösa oss från lusten att för oss själva tala om hur bra vi är.
Han kan lösa oss från lusten att för oss själva tala om hur usla vi är.

Målsättningen för Jesus är att upphöja oss. Upprätta oss. Lyfta oss in i sin kärlek. In i sin helande närvaro. Ge oss ett sunt självförtroende.

På korset skedde denna befrielse. Han har friköpt oss genom Kristus Jesus, uttrycker Paulus det. Det ordet säger oss, att vi kommit in i något slags slaveri, slaveriet under Hans majestä JAG. Vi behöver friköpas.

Kristus som var hos Gud stiger ned till oss och ödmjukar sig och blir lydig in till döden på korset. Han möter oss i vår nöd. Vi behöver inte upphöja oss och tala om för Gud och alla människor, hur vi lyckats. Vi får luta oss mot korset och bara låta oss genomströmmas av en kärlek som befriar, läker, helar, upprättar.

Han upphöjer oss. Vi får äta med Konungen vid hans himmelska bord. Vi kan gå ut i vår vardag, befriade och glada, den himmelske Konungens barn. Vi får höra pulsslagen från hans fadershjärta. Kristi kropp för dig, Kristi blod för dig. Han har hjärta för oss. Han ger oss ett nytt liv. Vi får ha vår stolthet i Gud tack vare vår Herre Jesus Kristus, genom vilken vi nu har vunnit försoningen. (Rom 5:11) Eiller: DEN STOLTE SKALL HA SIN STOLTHET I HERREN. Herre, tack att du /2/ drar oss in i ditt

kräftfält.

Du ordbrukare! Vad har den helige Ande sagt till dig idag?
Hur har han
tröstat? lärt? förmanat? varnat dig?
Stanna till, tänk till, be!

I bibelskolans skattkammarekan du då och då söka dig in i någon oas,
för att vila upp och hitta det friska livet.

Den tjugofjärde oasen,
som finns på en vandring genom Petrus första brev,
lär vi oss att
LIVET SKALL VARA GOTT.
Är du nyfiken klicka här.